

Stap in de geschiedenis van kasteel Develstein

Op het eiland voor het DevelsteinCollege heeft ooit het kasteel Develstein gestaan. Dit kasteel kent een lange geschiedenis, die voor een deel in nevelen is gehuld. Wel is het zeker dat Develstein altijd tot de verbeelding van velen, waaronder kunstenaars, heeft gesproken.

Van Motte-kasteel en burcht naar buitenplaats

Door opgravingen in 2005 is gebleken dat er op deze plaats ooit een mottekasteel heeft gestaan. Een mottekasteel is altijd gebouwd op een door mensenhanden gemaakte heuvel. Waarschijnlijk is dat in dit geval de Lievershille, waarover we veel vinden in oude geschriften. In 1332 wordt er na overstromingen eerder die eeuw een kasteeltoren met dikke bakstenen muren op het eiland gebouwd. De heuvel (of motte) wordt er gedeeltelijk voor afgegraven en men maakt nieuwe grachten. In 1572 verwoesten de Spanjaarden het stenen kasteel. Er zijn vrijwel geen afbeeldingen van bekend. Maar nadat het begin 17de eeuw door een rijke Dordtse burgemeestersfamilie is herbouwd tot een mooie buitenplaats, wordt het een van de meest afgebeelde gebouwen in Zwijndrecht en omgeving. De mooie ligging aan de Devel vormt eeuwenlang een grote bron van inspiratie voor bekende en minder bekende kunstenaars. Veel van de adellijke bewoners zijn grote liefhebbers van kunst en wetenschap en bieden regelmatig gastvrijheid aan geleerden, dichters en schilders. Eind 18de eeuw raakt Develstein ernstig vervallen. In 1824 wordt de ruïne volledig afgebroken. Tegenwoordig ligt het kasteleilandje in de voortuin van het DevelsteinCollege.

Bouwers en bewoners

Wie het mottekasteel heeft laten bouwen weten we niet. Misschien wel heer Lieve waarnaar de heuvel (hille) genoemd kan zijn. Wel weten we wie in 1332 de kasteeltoren heeft laten bouwen. Deze is gebouwd door Willem van Duvendoerde, een kamerheer en vertrouweling van Graaf Willem III. In 1351 worden de Hoeken verslagen door de Kabeljauwen en moet de Hoekse Willem van Duvendoerde vluchten naar Brussel. Al zijn bezittingen worden verbeurd verklaard. Het kasteel komt uiteindelijk in handen van de familie Van Brakel. Een aangetrouwd lid van deze familie, Maria Boot, heeft waarschijnlijk de vlakbij gelegen Bootjessteeg laten verharderen, zodat zij met haar koets naar het kasteel kon komen. Na de familie Van Brakel zijn de families Duyck en Van Diemen eigenaar geweest, totdat het kasteel in 1572 door de Spanjaarden in brand wordt gestoken. In 1594 worden de ruïnes gekocht door de Dordtse burgemeester Willem van Beveren. Hij bouwt Develstein weer op en maakt er zijn buitenhuis van. Zijn zoon Cornelis van Beveren voltooit de buitenplaats in 1631. Het kasteel blijft in de familie Van Beveren, totdat deze in mannelijke lijn uitsterft. Dan komt het in de 18^e eeuw in handen van Adam van Broeckhuysen, die het koestert als zijn familiestamslot en er ook een boek over schrijft. Na zijn overlijden komt het in handen van zijn neef Willem Snellen. Hij is de laatste permanente bewoner. Want zijn diverse opeenvolgende nazaten wonen er niet of nauwelijks meer. Het kasteel is dan al erg vervallen en wordt uiteindelijk in 1824 voor sloop verkocht.

Het kasteel weer zichtbaar

Al sinds 1824 wordt er met weemoed gedacht aan kasteel Develstein. Zo laten verschillende afstammelingen van de bewoners er in de eeuw na de sloop schilderijen van maken. Maar in 2002 komt een groepje betrokken Zwijndrechtenaren bij elkaar om het eiland weer terug te brengen in zijn historische vorm. Ook willen zij er een monument plaatsen.

Na jaren van plannen maken, geld verzamelen en onderzoek doen, is het eiland in 2015 gerestaureerd. Hierbij maakte de Stichting Kasteel Develstein gebruik van de nauwkeurige tekeningen van bewoner Adam van Broeckhuysen uit 1747. Van Broeckhuysen was militair en daarom heeft het eiland de vorm van een bastion, met strakke schuine kanten. Ook het torentje, nu in staal uitgevoerd, is nagemaakt aan de hand van de tekeningen van Van Broeckhuysen. De overige contouren van het kasteel zijn in de bestrating weer zichtbaar gemaakt.

Daarnaast is er een replica van de poort gemaakt, zoals die ooit ook nagetekend werd door Van Broeckhuysen. Deze replica ligt in de straat voor de contouren van het kasteel. De poort is bijna precies nagemaakt, alleen waar ooit de deur zat, staan nu de namen van de sponsors. Bovenaan de poort staat een Latijnse tekst, die hieronder vertaald is:

Slot Develstein. Leengoed van Willem van Duvendoerde, ridder, rentmeester van Graaf Willem de Goede, nadat op diens last het land van Zwijndrecht op de zee was teruggewonnen, anno 1332. Nadat de burcht door de Spanjaarden verbrand was in 1572, werd de rechtervoorkant met de toren uit het puin weer opgebouwd door Willem van Beveren, heer van Strevelshoek, opzichter ter plaatse en het overige door Cornelis van Beveren, ridder, heer van Strevelshoek, West-IJsselmonde en De Lindt.

Deze tekst heeft Cornelis van Beveren in 1631 laten aanbrengen bij de voltooiing van de restauratie van het kasteel. De 'nieuwe' poort is aangebracht als symbolische voltooiing van de 'nieuwe' restauratie.

Volg Kasteel Develstein op Facebook voor meer informatie over het kasteel en de stichting.
<https://www.facebook.com/kasteeldevelstein>

Tekst: Alexandre van den Berg, Stichting Kasteel Develstein op basis van *Kasteel Develstein, de geschiedenis van een kasteel* (2006) door Kees van der Leer.